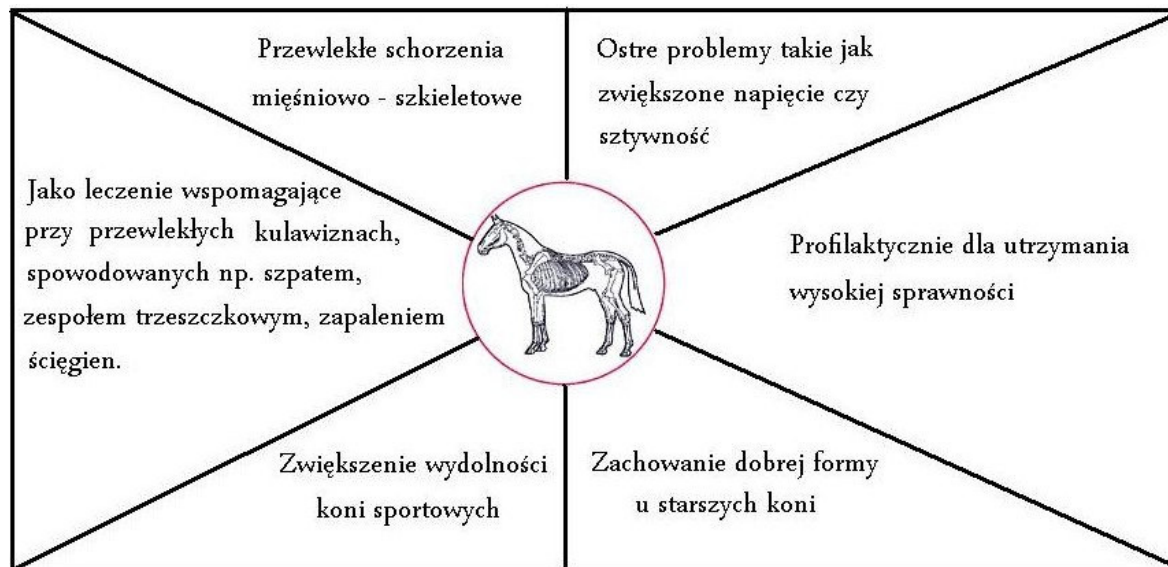

OPIEKA CHIROPRAKTYCZNA U KONI

Co to jest opieka chiropraktyczna ?

Chiropraktyka to rodzaj terapii manualnej, który może zostać zastosowany w przypadku wielu problemów zdrowotnych i wydolnościowych. Chiropraktyka skupia się na zaburzeniach biomechanicznych kręgosłupa i ich wpływie na cały układ nerwowy w obrębie ciała. Chiropraktyka nie zastępuje tradycyjnej medycyny weterynaryjnej, jednakże może służyć jako dodatkowe narzędzie diagnostyczne i terapeutyczne w przypadku problemów z kręgosłupem oraz wszelkich biomechanicznych zaburzeń mięśniowo-szkieletowych. Chiropraktyka bardzo często eliminuje źródło ostrego lub przewlekłego zespołu bólowego.

Zastosowania chiropraktyki:

Kręgosłup

Kręgosłup konia to bardzo złożona struktura składająca się z kości, więzadeł, mięśni i nerwów. Spełnia bardzo wiele różnych funkcji w organizmie, jest:

- „Ramą” podtrzymującą

- Miejscem przyczepu wielu mięśni
- Ochroną dla rdzenia kręgowego
- Ochroną dla organów wewnętrznych

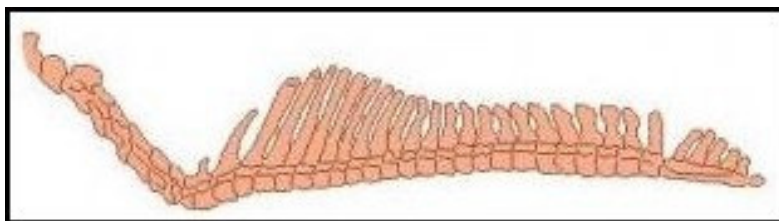
Wiele mięśni ma swoje przyczepy na kręgach umożliwiając kręgosłupowi ruch. Pomimo, że poszczególne stawy między kręgami mają niewielką ruchomość, cały grzbiet i szyja jako całość, są bardzo elastyczne.

Bez tej giętkości koń nie mógłby się poruszać płynnie, skakać przeszkód, startować w zawodach.

Kręgosłup składa się z kości nazywanych

kręgami. Zbudowany jest z 7 kręgów

szyjnych, 18 kręgów piersiowych (te łączą się z żebrami), 6 kręgów lędźwiowych, 5 kręgów krzyżowych (które są zrosnięte tworząc kość krzyżową) i 16 do 18

kręgów ogonowych. Miejsca w których krąg łączy się z sąsiadującymi kręgami nazywane są stawami (w kręgosłupie konia jest ich około 200). Stawy utrzymywane są w anatomicznej i funkcjonalnej łączności przez ogromną liczbę więzadeł.

Rdzeń kręgowy biegnie wzdłuż kanału kręgowego położonego w środku kręgów. Rdzeń „rozgałęzia się” w postaci nerwów rdzeniowych, które wychodzą parzyście z kanału kręgowego. Opuszczają one kanał kręgowy poprzez niewielkie przestrzenie utworzone przez dwa sąsiadujące ze sobą kręgi, przestrzeń ta nazywana jest *otworem międzykręgowym* - z angielskiego IVF (Intervertebral Foramen). Nerwy przekazują informacje pomiędzy mózgiem, rdzeniem kręgowym, organami wewnętrznymi, mięśniami i innymi częściami ciała. Ponieważ ośrodkowy układ nerwowy (składający się z mózgu i rdzenia kręgowego) kontroluje i nadzoruje funkcje wszystkich narządów i tkanek, przepływ informacji z narządów do niego i z powrotem musi przebiegać płynnie i bez zakłóceń, aby cały organizm działał jak należy.

Co to jest

Zespół Nadwichnięcia Kręgów VSC ?

(z ang. Vertebral Subluxation Complex)

Chiropraktycy definiują VSC (nazywane także “nadwichnięciem”) jako funkcjonalne przemieszczenie kręgu lub ograniczoną ruchomość stawów międzykręgowych.

Jeśli dojdzie do „nadwichnięcia”, koń traci normalną giętkość kręgosłupa, co wpływa na jego wydolność, skutkuje sztywnością i napięciem mięśni. Ograniczona ruchomość pomiędzy dwoma kręgami może mieć wpływ na nerwy, które odchodzą od rdzenia kręgowego w przestrzeni pomiędzy nimi.

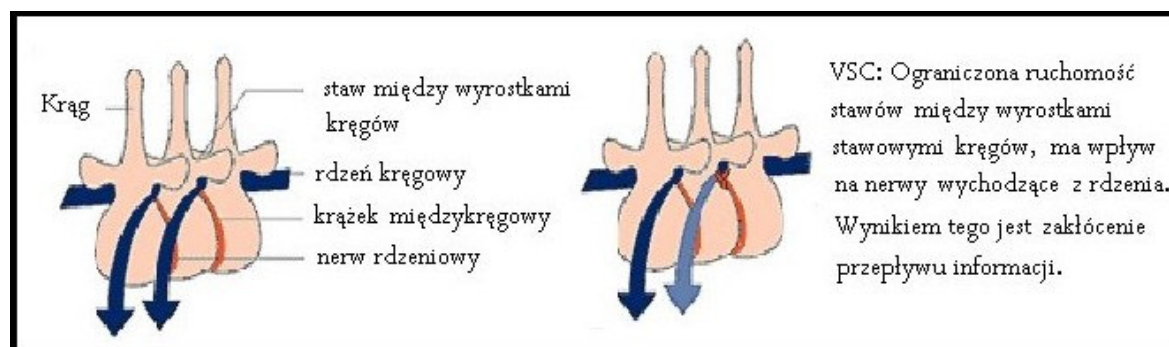
Negatywny wpływ na funkcjonowanie tych nerwów może prowadzić do zaburzeń w przepływie bodźców lub informacji, które są niezbędne do koordynacji pracy organów wewnętrznych i pracy mięśni.

Każdy ruch, od lekkiego drgnięcia ogona do skomplikowanych ruchów jak piaff i pasaż w ujeżdżeniu są możliwe dzięki synchronizacji pracy wielu mięśni. Jeśli funkcja włókien nerwowych unerwiających dane mięśnie jest zaburzona, koordynacja ruchów pogarsza się.

Niewielkie zaburzenia są zwykle spowodowane jedynie przez nieznaczne zakłócenia; jednakże , mogą one uniemożliwić koniowi wykorzystanie jego maksymalnych możliwości w czasie trudniejszych zadań.

Potykanie się, wynikające z braku koordynacji mogą spowodować uszkodzenia stawów, ścięgien i więzadeł w kończynach.

Zwierzę które cierpi z powodu nadwichnięcia, zmieni swoją postawę, aby skompensować ograniczoną ruchomość kręgosłupa i uniknąć bólu. To powoduje zwiększone mechaniczne obciążenie innych części kręgosłupa i stawów kończyn, skutkujące wtórnym ograniczeniem i pogorszeniem fizycznych możliwości konia.

Ilustracja zespołu nadwichnięcia kręgu IVC. Rdzeń kręgowy jest „autostradą dla informacji” umożliwiającą przepływ informacji pomiędzy mózgiem, mięśniami, skórą i wszystkimi innymi narządami.

Różne dyscypliny sportu jeździeckiego predysponują do nadwichnięć w charakterystycznych miejscach:

Na przykład:

* **Konie ujeżdżeniowe** z nadwichnięciami w odcinku lędźwiowym kręgosłupa, mają trudność z poprawnym zgięciem i wykonaniem ruchów bocznych. Dalszą konsekwencją będzie słabe zaangażowanie zadu i brak gibkości.

* **Konie skokowe** z nadwichnięciami stawu krzyżowo- biodrowego poruszają się nierównym rytmem i mają problemy z przejściami. Często także kładą się na wędzidle i unikają kontaktu z ręką. Ich grzbiety mogą być napięte, także z widoczną atrofią mięśni.

* **Konie o specjalnych chodach** (ang. *gaited horse*) z nadwichnięciami stawu krzyżowo-biodrowego poruszają się nierównym rytmem i mają problemy z przejściami. Często także kładą się na wędzidle i unikają kontaktu z ręką. Ich grzbiety mogą być napięte, także z widoczną atrofią mięśni.

* **Konie rajdowe** często wykazują bolesność grzbietu i nieregularność chodów spowodowaną nadwichnięciami w odcinku piersiowym i szyjnym. Z czasem dochodzi do zauważalnego spadku formy i sztywności karku.

*** Konie zaprzęgowe z nadwichtnięciami w odcinku**

piersiowym i lędźwiowym kręgosłupa, mogą obniżać jedno ramię, chodzić „na dwóch śladach” i wykazywać zaburzenia ruchu.

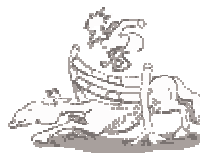
*** Konie western** z ograniczeniami w odcinku lędźwiowym i stawach krzyżowo-biodrowych, mają problemy ze zgięciem bocznym i wykazują trudności ze zwrotami i spinami w jedną stronę, oraz cierpią na trudne do zdiagnozowania kulawizny przednich kończyn.

Częste przyczyny Zespołu Nadwichtnięcia Kręgow

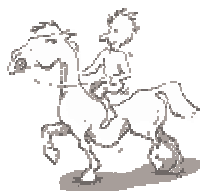
*** URAZ**

Spowodowany upadkiem, potknięciem, poślizgnięciem lub zawaleniem w boksie.

*** START W ZAWODACH:**

Zawody w każdej konkurencji obciążają kręgosłup w sobie specyficzny dla siebie sposób.

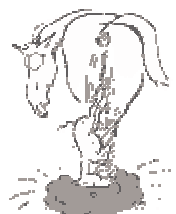
*** JEŹDZIEC**

Problemy z dosiadem, (np. skrzywiony, pochylony) mogą predysponować do problemów z grzbietem.

*** TRANSPORT:**

Długi transport, wypadki, słaba amortyzacja środka transportu, nieodpowiednie prowadzenie mogą powodować urazy.

*** PROBLEMY OKOŁOPORODOWE**

Skomplikowane porody, kiedy źrebię wyciągane jest z użyciem dostatecznej możliwości rozładowania napięć przez brykanie i tarzanie.

*** NIEDOBÓR RUCHU:**

Zbyt mała przestrzeń do ruchu, która nie daje koniowi siły, mogą powstawać problemy zarówno u kłaczy jak i źrebięcia

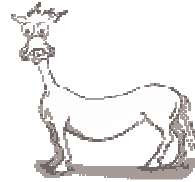

*** WIEK:**

Z wiekiem coraz bardziej widoczne stają się skutki mogą predysponować do problemów z grzbietem.

*** PODKOWY:**
Słaba pielęgnacja i rozczyszczanie kopyt, oraz niewłaściwe kucie zaburzą ruch konia co skutkuje nadwichnięciami kręgosłupa

*** BUDOWA:**
Konie o długiej kłodzie są bardziej narażone na problemy z grzbietem.

Jakie są objawy

Konie z VSC mogą wykazywać różne objawy z których najczęstszym jest ból. Konie często demonstrują ból postawą lub odmową współpracy.

Koń stara się skompensować ból zmianą postawy i sposobu poruszania. Jednakże może to spowodować inne problemy, takie jak patologiczne zmiany w stawach.

Poniższe objawy mogą wskazywać na ból spowodowany nadwichnięciem:

- Spadek formy
- Zmieniona postawa
- Kładzenie uszu w czasie siodłania
- Brak subordynacji w czasie pracy pod siodłem
- Próby uwolnienia się poprzez rzucanie głową w tył i do góry lub odginanie grzbietu
- Machanie ogonem i kulenie uszu
- Nieposłuszeństwo w czasie skoków
- Trudności z chodami zebrnymi i bocznymi
- Zmiany zachowania
- Wyraz twarzy wskazujący na ból i strach
- Nadwrażliwość na dotyk

Nadwichnięcia kręgosłupa mogą wpływać na koordynację mięśni i swobodę ruchów, a zatem spadek formy.

Mogą wystąpić następujące objawy:

- Zaburzony rytm ruchu
- Nieregularność ruchu, która nie może być przypisana konkretnej kończynie
- Sztywność po wyjściu ze stajni
- Sztywność w czasie wyginania oraz sztywność ogólna
- Atrofia mięśni
- Niezadowolenia w czasie czyszczenia
- Trudności z podstawieniem zadu
- Trudności z obniżeniem i „zejściem w dół”
- Skrócony wykrok jedną lub kilkoma nogami
- Ogólnie zmniejszony zakres ruchów
- Problemy ze zgięciem potylicy
- Kulawizna
- Niechęć przyjęcia wędzidła na jedną stronę
- Jeździec siedzi niezgodnie ze „środkiem ciężkości konia”
- Grzbiet nie pracuje

Głównym skutkiem nadwichnięcia może być upośledzenie w przepływie informacji w obrębie nerwów opuszczających rdzeń kręgowy pomiędzy kręgami. W związku z tym, że nerwy te unerwiają skórę, różne narządy i naczynia krwionośne, pewne zaburzenia neurologiczne mogą prowadzić do następujących objawów:

- Nietypowy świąd nasady ogona i innych części ciała
- Zwiększona wrażliwość na ciepło i zimno
- Niesymetryczne lub zmniejszone pocenie

Ta lista nie wyczerpuje oczywiście wszystkich możliwości, ale ukazuje mnogość skutków jakie niesie ze sobą Zespół Nadwichnięcia Kręgow.

Jak Zespół Nadwichnięcia Kręgów może zostać skorygowany?

Jeśli chiropraktyk lub lekarz weterynarii, profesjonalnie wyszkoleni w dziedzinie chiropraktyki weterynaryjnej, rozpoznają nadwichnięcie, ich celem jest korekta nieprawidłowo ustawionych odcinków kręgosłupa i przywrócenie ruchomości stawów między wyrostkami stawowymi i kręgów.

Korekcja następuje poprzez szybkie, krótkie pchnięcie, zgodne z przebiegiem powierzchni stawowych. Nazywane jest ono nastawieniem (ang. *adjustment*). Skorygowanie jest specyficznym, bardzo szybkim ruchem, z użyciem niewielkiej siły, który przenosi dotknięty staw poza normalny, fizjologiczny zakres ruchomości, bez przekraczania granic integralności anatomicznej.

Wykonuje się go poprzez umieszczenie dłoni bezpośrednio na dotkniętym kręgu (uprzednio zlokalizowanym w czasie badania). Jedynie nadwichnięte kręgi są korygowane.

Pomimo, że konie mają bardzo grube pokłady mięśni otaczających kręgosłup,

stawy kręgosłupa są elastyczne i stosunkowo łatwe do manipulacji przy użyciu niewielkiej siły.

Jeśli zastosowana jest odpowiednia technika, nie wpływa ona niekorzystnie na więzadła.

„Prostowanie” kręgosłupa poprzez ciągnięcie za nogi lub ogon jest „niespecyficzne” ponieważ wpływa na wiele stawów zanim dotrze do kręgu (np. używając kończyny jako dźwigni, stawy: pęcinowy, skokowy, kolanowy i biodrowy pęcinowy, skokowy, kolanowy i biodrowy również zostaną zaangażowane). Niespecyficzne techniki, jeśli wykonywane niewłaściwie, mogą uszkodzić więzadła i stawy, dlatego też ważne jest ich unikanie na rzecz bezpiecznych metod leczenia.

Jednorazowe leczenie chiropraktyczne obejmuje również badanie (i jeśli to konieczne również leczenie) stawów kończyn oraz stawu skroniowo-żuchwowego.

Często zadawane chiropraktykom pytanie brzmi: „ Jak wielu sesji leczniczych będzie wymagał mój koń?”

Na to pytanie można odpowiedzieć indywidualnie dla każdego pacjenta. W większości przypadków jeden zabieg to za mało aby wyeliminować problem. Celem leczenia chiropraktycznego jest zlokalizowanie zaburzeń neurologicznych w

obrębie kręgosłupa i przywrócenie ruchomości. Wtedy jest już to zadanie dla mięśni i więzadeł aby wspomóc kręgosłup w utrzymaniu tej nowej „wyprostowanej” pozycji.

Całość procesu i rola chiropraktyka jest podobna do działalności ortodonta. Ortodonta aplikuje aparat na zęby i co jakiś czas, regularnie przystosowuje i koryguje aby wyprostować zęby, tak że z czasem przyjmują właściwą pozycję.

Chiropraktyk koryguje kręgosłup aby przywrócić normalną ruchomość stawów. Może to być konieczne wielokrotnie, zanim ciało zaakceptuje normalną ruchomość,

oraz mięśnie i więzadła przyzwyczajają się do nowej dla nich roli.

Stan większości koni znacząco się poprawia po jednej do czterech sesji. Przewlekłe problemy zwykle wymagają więcej czasu i więcej sesji, aby uzyskać poprawę niż ostre które często ulegają szybkiej poprawie.

Jak rozpoznać problemy z kręgosłupem ?

Wykwalifikowani chiropraktycy są szkoleni jak rozpoznawać i leczyć nadwichtnięcia. Jednakże jeźdźcy, trenerzy i właściciele koni mogą monitorować stan kręgosłupa swoich koni. Badanie kręgosłupa przed zakupem konia jest nie mniej ważne niż badanie kończyn.

- **Twoje własne obserwacje**

Przeanalizuj ostatnio obserwowane zachowanie i formę swojego konia:

- czy cierpi on na „dziwną” lub nawracającą kulawiznę ?
- czy jeździec ma problemy z siedzeniem prosto na koniu ?
- czy jeździec lub trener zauważyli jakieś niepokojące zmiany w różnych chodach ?
- czy koń pociąga którąś kończyn, lub czy podkowy są starte mocniej po którejś stronie ?

- **Badanie ruchomości**

Koń powinien być zdolny do swobodnego ruchu we wszystkich kierunkach bez napięcia, z jeźdźcem lub bez jeźdźca.

- używając smakotyka sprowokuj konia do odwrócenia głowy i szyi w bok, tak aby

dotknął nozdrzami słabizny. Zmniejszona ruchomość jednej strony w porównaniu do drugiej może wskazywać na problemy z kręgami szyjnymi.

- sprawdź ruchomość boczną kręgosłupa, poprzez umieszczenie jednej dłoni na kręgosłupie a drugą w tym czasie pociągnij ostrożnie ogon w swoją stronę, tak że grzbiet zegnie się wokół twojej dłoni. Czy jedna strona jest sztywniejsza od drugiej?
- naciśnij delikatnie na grzbiet z góry. Powinien łatwo i równomiernie „sprężynować”. Nie powinieneś czuć sztywności i zwiększonego napięcia.

- **Badanie mięśni**

Zbadaj główne grupy mięśni konia pod kątem bólu, napięcia i asymetrii. Mięśnie dobrze wytrenowanego konia powinny być symetryczne, w dotyku elastyczne, ale nie zbyt twarde lub miękkie. Jeśli podasz je średniemu naciskowi, koń nie powinien wykazywać bólu.

- **Badanie kręgosłupa**

Omaczaj kręgosłup od kłębu do ogona, zwracając uwagę na wszelkie wyniosłości i wystające części kości. Porównaj guzy biodrowe (wyrośla kostne stanowiące część miednicy kostnej, które wystają na zadzie po obu stronach kręgosłupa), powinny być na tej samej wysokości. Zwróć uwagę czy żadne elementy kostne nie wystają na szyi.

Jak zapobiegać problemom z kręgosłupem ?

Prawidłowe funkcjonowanie grzbietu i szyi jest niezbędną podstawą utrzymania konia w pełni formy. Z tego powodu opieka zdrowotna powinna być sprawą pierwszoplanową dla każdego właściciela konia.

- **Konstytucja i budowa**

Wybierając konia do konkretnej dyscypliny, powinieneś zawsze zwracać uwagę na jego budowę. Od lat konie wielu ras są specjalnie selekcjonowane i hodowane tak, aby osiągnąć określone cele, a tym samym uczynić je odpowiednimi do ujeżdżenia, skoków czy jazdy western. Konie z długą kłodą często mają tendencję do urazów

mięśni i więzadeł, podczas gdy konie ze stromą łopatką często mają problemy z przednimi kończynami.

- **Masaż**

Masaż pobudza krążenie i metabolizm w mięśniach, stymulując dostarczanie substancji odżywczych i eliminację toksyn. Masaż rozluźnia napięte mięśnie umożliwiając im lepszą pracę. Wspomaga także leczenie urazów mięśni, poprzez rozluźnienie zrostów włókienek mięśniowych, zwiększając odpływ limfy i toksyn z tkanek.

- **Trening**

Konie mają zwiększoną skłonność do nadwichnięć i urazów kręgosłupa, jeśli więzadła, ścięgna i mięśnie nie zostały rozwinięte, aby radzić sobie ze stawianymi im wymaganiami. Trening interwałowy, odpowiednie rozprężenie oraz różnorodność w treningu może pomóc w utrzymaniu optymalnej kondycji u koni sportowych.

- **Sprzęt i siodło**

Upewnij się, że twoje siodło pasuje do konia. Jeśli siodło jest właściwie dopasowane, żaden grubo wypełniony potnik, czy dodatkowa podkładka nie są konieczne.

Sprawdzaj swoje siodło regularnie, czy wypełnienie jest równomiernie zużywane, czy nie ma asymetrii tybinek i terlicy siodła i czy szkielet siodła nie jest złamany.

Wszelkie zapocenia pod siodłem po jeździe powinny być symetryczne.

- **Podkowy**

Praktycznie nie jest możliwe utrzymanie prawidłowej funkcji kręgosłupa u konia niewłaściwie skorygowanego lub źle okutego. Piętki które są zbyt wysokie lub podwinięte, zbyt długa ściana przednia, lub nierówna długość ściany wpływają negatywnie na swobodę poruszania się i postawę konia. Właściwa korekcja lub kucie są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania stawów kończyn i kręgosłupa.

- **Pomoce sztuczne**

Wiele koni jest zmuszanych do konkretnego ustawienia za pomocą „czarnej” wodzy, wypinaczy, sztywnego wytoka i innych dodatkowych pomocy. Użyte właściwie, niektóre z nich mogą pomóc w treningu, jednakże w niewłaściwych rękach mogą przynieść odwrotny skutek. Jeśli w kręgosłupie istnieje już jakieś ograniczenie ruchomości, te pomoce mogą dodatkowo problem pogorszyć. Ciągłe szarpanie i ciągnięcie za uwiąz lub łańcuszek, szczególnie u młodych koni, może spowodować napięcia w potylicy i szyi.

- **Środowisko**

Większość koni sportowych jest trzymana w stajniach z ograniczoną przestrzenią wokół, tak że możliwość ruchu jest ograniczona. Im więcej czasu koń spędza w stajni bez możliwości swobodnego ruchu, tym gorsza jest jego koordynacja. Cierpi na tym naturalna równowaga, co zwiększa ryzyko urazów. Brykanie i tarzanie się są naturalnymi metodami mobilizującymi kręgosłup, jakimi posługuje się koń. Upewnij się, że Twój koń ma dostatecznie dużo ruchu.

Leczenie chiropraktyką

Jeśli wykonana prawidłowo, chiropraktyka może być skuteczną metodą utrzymania twojego konia w zdrowiu. Może być zastosowana zarówno w przypadku przewlekłych jak i ostrych problemów. W przewlekłych problemach ze stawami, takich jak szpat, syndrom trzeczczkowy, problemy ze ścięgnami, jako leczenie dodatkowe może wspomóc zdrowienie i zapobiec wtórnym problemom z kręgosłupem. W przypadku koni starszych, poprawa jakości życia i zdrowia jest bardzo ważna, ale chiropraktyka u młodych koni jest również zalecana jako środek zapobiegawczy. Chiropraktyka leczy przyczynę, a nie objawy bólu kręgosłupa. Przywraca ruchomość stawów umożliwiając koniowi wykorzystanie maksimum swojego potencjału.

Jeśli uważasz, że chiropraktyka może mieć korzystny wpływ na twojego konia, skontaktuj

się z chiropraktykiem, lub lekarzem weterynarii, który ukończył specjalne szkolenie z zakresu chiropraktyki weterynaryjnej.

Materiały ze stron:

<http://www.equinemarketinggroup.com/DressageRoyal.JPG>

<http://www.equestrianwales.org.uk/images/horse%20driving%20trials.jpg>

<http://www.ivca.de/>

[http://www.gdwpc.com/what_is_wp/reining.jpg - reining/](http://www.gdwpc.com/what_is_wp/reining.jpg-reining/)

<http://www.capeboerperd.co.za/photogallery/Annatjie.JPG>

<http://www.i-a-v-c.com>

materiały z kursu oraz broszury International Academy of Veterinary Chiropractic